

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Wsparcie neutralności klimatycznej w tym: retencja i przeciwdziałanie
zmianom klimatu w ramach programu Fundusze Europejskie dla
Lubelskiego 2021-2027

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Czym jest przystosowanie do zmian klimatu:

Przystosowanie/Adaptacja do zmian klimatu – dostosowanie systemów naturalnych i ludzkich w odpowiedzi na aktualne lub oczekiwane/prognozowane bodźce klimatyczne i ich skutki, które łagodzi szkodliwe konsekwencje lub wykorzystuje szanse, lub wyniki procesu, który prowadzi do zmniejszenia szkody lub zagrożenia wystąpienia szkody lub realizacji korzyści, związanych ze zmiennością i zmianami klimatu.

Działania adaptacyjne – działania zmniejszające podatność na zmiany klimatu i zmienność klimatu poprzez zapobieganie negatywnym skutkom lub poprzez zwiększenie odporności na zmiany klimatu.

Odporność – zdolność systemu, społeczności lub społeczeństwa potencjalnie narażonych na zagrożenia do dostosowania się, poprzez właśnie odporność, lub zmianę w celu osiągnięcia i utrzymania akceptowalnego poziomu funkcjonowania oraz struktury.

Nabory konkurencyjne prowadzone w ramach FEL 2021-2027 przez Departament Wdrażania EFRR

Działanie FELU.03.02 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

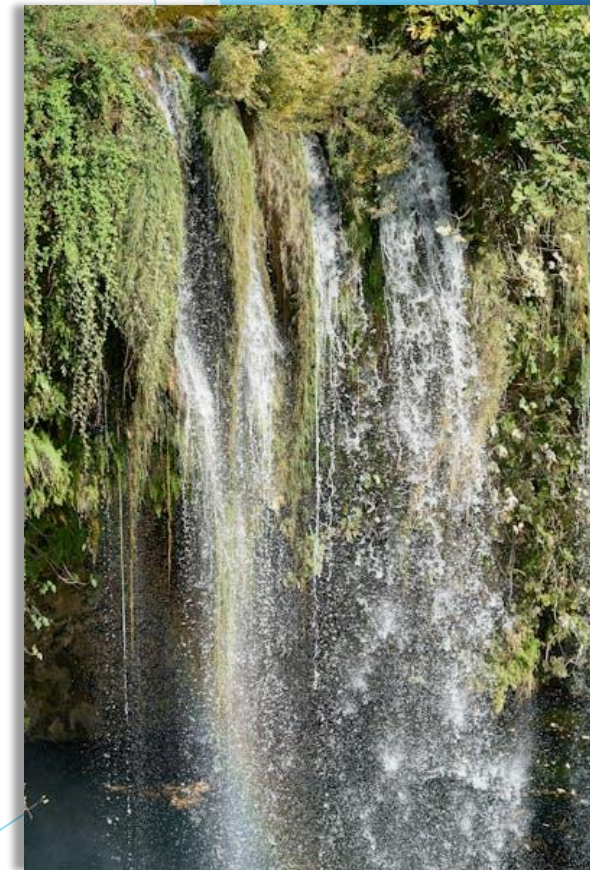
- **Celem Działania 3.2** jest wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
- Typy projektów: **1, 2, 4, 6**
- Kwota alokacji – **70 000 001,22 PLN**
- **Termin składania wniosków: 2 marca - 31 marca 2026 r.**

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Typy projektów możliwe do realizacji:

1. Wspieranie inwestycji w zakresie małej retencji wodnej, w szczególności w ekosystemach oraz zlewniach elementarnych, w tym naturalnych ekosystemach na obszarach cennych przyrodniczo oraz ekosystemach przekształconych wykorzystywanych na potrzeby produkcji rolnej, w tym poprzez zabiegi agrotechniczne, dobór gatunków i zbiorowisk roślin.
2. Zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, w szczególności z wykorzystaniem zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury, zastosowanie wodoprzepuszczalnych nawierzchni oraz odszczelnianie nawierzchni nieprzepuszczalnych.
4. Projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu miast, w tym nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
6. Działania informacyjno-edukacyjne i edukacyjne w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych - jako element szerszego projektu związanego z adaptacją do zmian klimatu.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o dofinansowania mogą być:

- ❖ Jednostki Samorządu Terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia,
- ❖ Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- ❖ Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – z wyłączeniem typu projektu nr 1, dla którego dla ww. podmiotu przewidziano wsparcie na poziomie krajowym,
- ❖ Spółki Wodne i ich związki,
- ❖ Spółki Wspólnot Gruntowych,
- ❖ Spółdzielnie mieszkaniowe, Wspólnoty mieszkaniowe,
- ❖ Podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki,
- ❖ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- ❖ Organizacje pozarządowe,
- ❖ Instytucje oświatowe,
- ❖ Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
- ❖ Podmioty Ekonomii Społecznej,
- ❖ Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska,
- ❖ Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wsparcie ukierunkowane m.in. na:

- zagospodarowanie wód opadowych, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, nasadzenie drzew, w tym nowe nasadzenia przyuliczne, ochrona zieleni wysokiej,
- sztuczne mokradła miejskie, place zalewowe, lasy miejskie, sieci niezabudowanych zielonych korytarzy wentylacyjnych,
- błękitno – zielona infrastruktura tj. tworzenie naturalnych, półnaturalnych i sztucznych terenów i obiektów łączących zieleni i wodę (np. zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, stawy retencyjne, niecki i rowy bioretencyjne, zakładanie parków miejskich, ogrodnictwo miejskie, stosowanie przepuszczalnych powierzchni, rowy infiltracyjne, powierzchniowe i podziemne zbiorniki szczelne, ogrody deszczowe (również w pojemnikach), zielone dachy i ściany, ogrody wertykalne, zielone torowiska, zielone przystanki komunikacji miejskiej, nawierzchnie przepuszczalne),

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wsparcie ukierunkowane m.in. na:

- inwestycje w przydomowe zbiorniki retencjonujące wodę oraz instalacje odprowadzające deszczówkę z dachów (np.: rynny i rury spustowe), przebudowa i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji,
- zabiegi zwiększające retencję glebową (systemy, w tym urządzenia i instalacje oraz sposób kształtowania powierzchni terenu, mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, np.: obniżanie trawników w stosunku do ulic i chodników, pasy roślinności buforowej, systemy infiltracyjne, powierzchnie przepuszczalne itp.),
- działania edukacyjne i informacyjne (w ograniczonym zakresie 3% wyd. kwalifikowalnych - jako element większego projektu).

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Koszty kwalifikowalne

Projekt musi być realizowany na terenie województwa lubelskiego. Przez pojęcie lokalizacji projektu należy rozumieć miejsce lub miejsca na obszarze objętym programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, bezpośrednio związane z jego realizacją.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

1. Projekty **nie mogą mieć negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód**, tj. inwestycje, nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000 (chyba że zachodzą przesłanki do odstępstw przewidzianych w Dyrektywie Siedliskowej). Ponadto projekty infrastrukturalne **powinny uwzględniać naturalne warunki siedliskowe w obszarze inwestycji**, a w przypadku lokalizacji na obszarach objętych formami ochrony przyrody, uwzględniać również zasady ich ochrony zawarte w odrębnych dokumentach planistycznych.
2. Projekty z zakresu małej retencji mogą być wspierane pod warunkiem zgodności z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna.
3. Przy projektowaniu i realizacji inwestycji z zakresu małej retencji, przy budowie urządzeń piętrzących należy uwzględnić konieczność budowy urządzeń umożliwiających migrację ichtiofauny.
4. Podejmowane działania w pierwszej kolejności **powinny mieć charakter ekosystemowy**, tj. wykorzystujący naturalne mechanizmy ekosystemowe i uwzględniający wzajemnie powiązane procesy naturalne i zachowanie środowiska naturalnego w możliwie stabilnym stanie.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

5. Działania związane z budową i modernizacją konwencjonalnej infrastruktury zagospodarowywania wód opadowo-roztopowych nie mogą stanowić głównego elementu projektu (wartość przedmiotowych zadań wynosi **maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu**) i muszą być ściśle powiązane z komponentami dotyczącymi zatrzymania i wykorzystania wód na miejscu, m.in. poprzez wdrożenie systemowych (kompleksowych) rozwiązań retencjonowania, infiltracji oraz wykorzystania wód opadowych na cele gospodarczo-bytowe (np. nawadnianie lub podlewanie terenów zielonych).

6. Wsparcie infrastruktury służącej do zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych dotyczy zrównoważonych systemów, tj. takich które: są potrzebne do przystosowania się do zmiany klimatu oraz wykorzystują zieloną i zielono-niebieską infrastrukturę do zatrzymywania wody w miejscu opadu i mikroretencyjne rozwiązania oparte na przyrodzie; które nie są związane z gospodarowaniem ściekami komunalnymi.

7. Ze względu na potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, **należy dążyć również do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikać tworzenia powierzchni uszczelnionych.** Zalecane będzie stosowanie w projektach przepuszczalnej nawierzchni umożliwiającej przenikanie wody ze spływu powierzchniowego do gruntu.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

8. W projektach należy szczególnie zadbać o **zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury**, zwłaszcza zachowanie istniejących drzew, ochronę drzew i krzewów, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni. W urządzeniu terenów zieleni preferowane będzie wykorzystywanie rodzimych gatunków roślin.

9. Elementem uzupełniającym projektów związanych z adaptacją do zmian klimatu może być **edukacja** w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych. Dopuszcza się możliwość podejmowania działań informujących oraz edukacyjnych służących promowaniu oszczędzania wody przez mieszkańców oraz przedsiębiorstwa.

Promowane będzie również podnoszenie świadomości ogólnospołecznej w tym wspieranie zachowań indywidualnych oraz grupowych, które sprzyjają zwiększeniu świadomości o zmianach klimatu, racjonalnemu korzystaniu z zasobów środowiskowych, adaptacji obszarów zurbanizowanych i wspierają ochronę zasobów nieodnawialnych.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność - Koszty pośrednie finansowane w oparciu o stawkę ryczałtową, z wyjątkiem operacji, których wsparcie stanowi pomoc państwa.

Stawka ryczałtowa - równo **3%** kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich w projekcie.

Do katalogu kosztów pośrednich zaliczane są m.in:

- a) koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu, koszty zarządu
- b) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień),
- c) koszty obsługi księgowej,
- d) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne),
- e) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego,
- f) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych,
- g) koszty promocji projektu

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wydatki **niekwalifikowalne** w ramach naboru:

- ▶ prace w zakresie małej retencji dotyczące zbiorników wielofunkcyjnych,
- ▶ prace utrzymaniowe na rzekach, regulacje rzek,
- ▶ prace w zakresie małej retencji dotyczące zbiorników o pojemności powyżej 5 mln m³,
- ▶ inwestycje w zakresie małej retencji wodnej realizowane przez podmioty podlegające/nadzorowane przez administrację centralną,
- ▶ projekty edukacyjne realizowane w szkołach publicznych,
- ▶ oświetlenie terenu,
- ▶ wsparcie OZE z energii słonecznej, wiatrowej, wodnej i geotermalnej,
- ▶ wydatki związane z zakupem urządzeń, maszyn zasilanych paliwami kopalnymi,
- ▶ place zabaw, mała architektura, z wyłączeniem wyposażenia/urządzeń służących celom edukacyjnym w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych (w limicie niniejszych działań realizowanych w limicie 3% kosztów kwalifikowalnych projektu),

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wydatki **niekwalifikowalne** w ramach naboru:

- ▶ wydatki na budowę szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe,
- ▶ zagospodarowanie terenu poprzez utworzenie powierzchni nieprzepuszczalnych, tj. okrywania terenu materiałami, które nie pozwalają na infiltrację wody do gruntu, dopuszczalne jest utwardzenie miejsca z przeznaczeniem na usadowienie zbiorników na wodę opadową,
- ▶ inwestycje, które nie przyczyniają się do zwiększenia retencji oraz zrównoważonego użytkowania obszarów zakresu projektu, takie jak parkingi, drogi dojazdowe,
- ▶ budowa nowych powierzchni nieprzepuszczalnych poprzez zajęcie powierzchni dotychczas biologicznie czynnych,
- ▶ zagospodarowanie miejsca realizacji projektu (terenu) na funkcje turystyczne i/lub rekreacyjne.

Ocena projektów

Ocena projektów współfinansowanych ze środków EFRR składa się z dwóch etapów:

Ocena formalna

- Kryteria formalne **dostępu**
- Kryteria formalne **poprawności**
- Kryteria formalne **specyficzne**

kryteria zerojedynkowe;
kryteria obligatoryjne;
przyznawane wartości: „TAK”, „NIE”,
NIE DOTYCZY”

Ocena merytoryczna

- Kryteria **merytoryczne techniczne**
- Kryteria finansowo – ekonomiczne
- Kryteria **merytoryczne specyficzne**
- Kryteria **trafności merytorycznej**
kryteria punktowe
- Kryteria **rozstrzygające** –
w ramach kryteriów
trafności merytorycznej

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	
1.	Zastosowane metody retencji wody	<p>Kryterium weryfikuje rodzaje systemów i metod retencji wody zastosowanych w projekcie.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. retencja krajobrazowa: struktura i użytkowanie ziemi, zalesianie, siedliska podmokłe (łąki, torfowiska), roślinność nadrzeczna, zadrzewienia śródpolne – 5 pkt, 2. retencja glebowa: poprawa struktury gleb, zwiększenie zawartości materii organicznej, rolnictwo organiczne – 5 pkt 3. retencja wód powierzchniowych: ograniczenie spływu powierzchniowego z użyciem metod biologicznych i technicznych - 5 pkt, 4. retencja wód powierzchniowych: ochrona naturalnych stawów i niewielkich zbiorników wodnych – 5 pkt, 5. retencja wód powierzchniowych: zielone dachy, zbieranie i gromadzenie wód opadowych przeznaczonych do wykorzystania w miejscu wystąpienia opadu, przepuszczalne nawierzchnie, rozszczelnianie powierzchni nieprzepuszczalnych, obszary chłonne, studnie chłonne, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe – 5 pkt. 	<p>Maksymalnie można przyznać 15 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów.</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
2.	Uzyskanie lub zwiększenie pojemności retencyjnej	<p>W ramach oceny kryterium ocenie podlegać będzie uzyskanie lub zwiększenie pojemności retencyjnej gruntu, gruntu pokrytego roślinnością lub zbiornika wodnego (1 mm opadu to 1 dm³ wody na metr kwadratowy) objętego zakresem inwestycji w odniesieniu do pojemności retencyjnej terenu przed rozpoczęciem robót.</p> <p>Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. powyżej 100 dm³ na 1 m² – 20 pkt, 2. od 30 dm³ na 1 m² do 100 dm³ na 1 m² powierzchni – 10 pkt, 3. poniżej 30 dm³ na 1 m² powierzchni – 5 pkt 	<p>Maksymalnie</p> <p>można przyznać 20 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru nie sumują się.</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
3.	Stopień zagospodarowania (wykorzystania) wód opadowych.	<p>Ocenie podlegać będzie, w jakim stopniu realizacja projektu umożliwi wykorzystanie/zagospodarowanie zatrzymanej/zretencjonowanej wody z terenu zlewni objętej projektem. Zretencjonowana woda może być wykorzystywana m. in. do: podlewania roślin, terenów zielonych; zasilania zbiorników przeciwpożarowych; chłodzenia lub zmywania powierzchni utwardzonych, w tym ulic, itp.</p> <p>Za wykorzystanie wód opadowych uznaje się również ich rozsączanie do gruntu lub zasilanie zbiorników ziemnych z zapewnioną infiltracją.</p> <p>Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. za wykorzystanie od 50% do 100% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 20 pkt, 2. za wykorzystanie od 30% do poniżej 50% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 10 pkt, 3. za wykorzystanie od 15% do poniżej 30% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 5 pkt. 	<p>Maksymalnie</p> <p>można przyznać 20 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru nie sumują się.</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
4.	Wykorzystanie metod bardziej przyjaznych środowisku.	<p>W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy w ramach projektu będą realizowane działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. metody naturalne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 15 pkt, 2. połączenie metod naturalnych i technicznych zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 10 pkt, 3. metody techniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 5 pkt, 4. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale 50%-100% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 15 pkt, 5. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale od 30% do poniżej 50% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 10 pkt. 6. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale od 5% do poniżej 30% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 5 pkt. 	<p>Maksymalnie można przyznać 15 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru nie sumują się</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
5.	Projekt obejmuje działania informacyjno-edukacyjne	<p>W ramach kryterium weryfikowana będzie tematyka i zasięg oddziaływania działań informacyjno-edukacyjnych.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. podnoszenie świadomości ogólnospołecznej na temat zapobiegania klęskom żywiołowym oraz ochrony zasobów wodnych – 3 pkt, 2. podnoszenie świadomości ogólnospołecznej na temat zmian klimatu i adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu – 3 pkt, 3. planowane działania informacyjno-edukacyjne obejmują zagadnienia zagospodarowania wód opadowych w miejscu wystąpienia opadu oraz oszczędzania wody przeznaczonej do spożycia, skierowane do grup docelowych o szerokim zasięgu, w szczególności uczniów i studentów, mieszkańców, a także decydentów – 3 pkt, 4. planowane działania informacyjno-edukacyjne obejmują zagadnienia zwiększenia zdolności środowiska do zatrzymania i gromadzenia wody – 3 pkt 	<p>Maksymalnie</p> <p>można przyznać 10 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
6.	Komplementarność projektu	<p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe – projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej zielono-niebieskiej infrastrukturze na obszarze inwestycji – 5 pkt, 2. projekt bezpośrednio wykorzystuje wiedzę / kompetencje, produkty bądź rezultaty innego projektu - 2 pkt, 3. projekt pełni łącznie z innymi projektami tę samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej zielono-niebieskiej infrastruktury - 3 pkt, 4. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi prowadzi do ograniczenia odpływu wód opadowych z miejsca wystąpienia opadu oraz zmniejsza miejskie wyspy ciepła - 5 pkt, 5. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi prowadzi do zwiększenia świadomości społecznej związanej z rolą zieleni miejskiej i zielono-niebieskiej infrastruktury w adaptacji miast do zmian klimatu– 2 pkt, 6. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi przyczyni się do ograniczenia zagrożenia suszą, podtopieniami i erozją wodną– 5 pkt, 7. projekt wynika ze strategii terytorialnej opracowanej przez partnerstwa JST w celu wdrażania Innego Instrumentu Terytorialnego (strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii IIT) – 2 pkt. 	<p>Maksymalnie</p> <p>można przyznać 10 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się</p>

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
7.	Wpływ na środowisko	<p>Kryterium punktuje konkretne działania podjęte na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz zasady DNSH („nie czyni poważnych szkód”) w tym w szczególności zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze.</p> <p>Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.</p> <p>Metody pomiaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekt poprawi ochronę zasobów wodnych w rejonie– 3 pkt, 2. projekt nie spowoduje zmniejszenia bioróżnorodności na obszarze jego realizacji – 3 pkt, 3. projekt nie spowoduje wprowadzania dodatkowych zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby – 2 pkt, 4. zobowiązanie do stosowania w projekcie zielonych zamówień publicznych - 2 pkt, 	<p>Maksymalnie</p> <p>można przyznać 10 pkt</p> <p>Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się</p>

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Konieczna jest **zmiana podejścia do gospodarowania wodą**, nastawiona na retencję wód opadowych i wykorzystanie ich na miejscu opadu oraz zwiększanie powierzchni zieleni, gdyż tracimy świat przyrody szybciej niż kiedykolwiek.

Nie ma już czasu na zastanawianie się, czy **odbetonowywać**, czy nie. To po prostu trzeba zrobić. Póki mamy wodę w kranach, nie zauważamy problemu.

Dłuższe okresy z upałami, coraz bardziej skumulowanych opadów.

To wszystko pogorszy nam jakość życia i grozi ograniczeniem dostępu do wody.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Budowa otwartego zbiornika retencyjnego w miejscowości Biskupice

Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

- ▶ Budowę zbiornika wodnego wraz z niezbędną infrastrukturą, w tym umocnieniem skarp i dbałością o ich naturalną stabilizację.
- ▶ Przewidziane są prace ziemne obejmujące wykopy, profilowanie dna i umocnienia brzegów.
- ▶ W ramach inwestycji zostaną utworzone obszary zielone wokół zbiornika, co zwiększy retencję krajobrazową oraz ochronę ekosystemów.
- ▶ Planowane jest wprowadzenie roślinności hydrofitowej wspomagającej procesy oczyszczania i stabilizacji środowiska wodnego.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Budowa otwartego zbiornika retencyjnego w miejscowości Biskupice

- ▶ Zostanie zapewniona drożność hydrologiczna poprzez system dopływów i odpływów, umożliwiającą naturalny obieg wody.
- ▶ Ograniczenie spływu powierzchniowego zostanie osiągnięte poprzez zastosowanie metod biologicznych, takich jak tereny zielone, oraz technicznych, np. odprowadzanie nadmiaru wód deszczowych do zbiornika.

Efektom projektu będzie zwiększenie retencji wód opadowych,

- ▶ poprawa bilansu wodnego zlewni,
- ▶ ograniczenie odpływu powierzchniowego i zwiększenie infiltracji,
- ▶ magazynowanie wody i jej dostępność w okresach deficytu
- ▶ zmniejszenie ryzyka powodziowego,
- ▶ możliwość przechwytywania nadmiaru wód opadowych i powolnego ich uwalniania,

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Budowa błękitno zielonej infrastruktury w gminie Serniki

Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

1. Remont zbiornika retencyjnego, o powierzchni 9 127 m²,
 - ▶ odmulenie czaszy zbiornika wraz z urządzeniem towarzyszącym,
 - ▶ wykonanie ubezpieczeń przeciwerozyjnych czaszy zbiornika,
2. Budowę ogrodu deszczowego o powierzchni 723 m²,
 - ▶ roboty ziemne
 - ▶ wykonanie przykanalika doprowadzającego wody deszczowe do zbiornika
 - ▶ wykonanie pakietu warstw konstrukcyjnych ogrodu (warstwy drenującej, filtracyjnej, wegetacyjnej, antyerozyjnej)
 - ▶ nasadzenie roślinności hydrofitowej,

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Budowa błękitno zielonej infrastruktury w gminie Serniki

Obszar objęty projektem jest zasobny w wodę, wysokie stany lustra wód podziemnych i występującą rzekę Wieprz.

Gmina ze względu na swój zurbanizowany charakter, potrzebowała rezerwuaru wód dla ochrony przed powodzią i ochroną przed późniejszą suszą.

Podczas ulewnych deszczy występują zjawiska błyskawicznej powodzi, nadmiar wód, które spływałyby po drogach i okolicznych terenach, wezbrane wody zbierane będą do ogrodu deszczowego i zbiornika retencyjnego.

W czasie suszy zbiornik dzięki swojej retencyjno-rozsączającej technologii będzie oddawał zmagazynowaną wodę do otoczenia, niwelując tym degradację wywoływaną przez zmiany klimatyczne.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Zagospodarowanie terenu w centrum Gminy Fajstławice w celu poprawy retencji wód opadowych

Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

- ▶ rozbiórkę istniejących utwardzeń nieprzepuszczalnych,
- ▶ wykonanie utwardzeń o nawierzchni przepuszczalnej,
- ▶ budowa kanalizacji deszczowej z podziemnym zbiornikiem o poj. 100 m³
- ▶ budowa instalacji poboru wody deszczowej
- ▶ wykonanie trawników dywanowych
- ▶ nasadzenia zieleni
- ▶ dostawa i montaż urządzeń do podlewania terenów zielonych

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Przykłady realizowanych projektów

Zagospodarowanie terenu w centrum Gminy Fajstławice w celu poprawy retencji wód opadowych poprzez zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych na ciągach komunikacyjnych wraz z budową kanalizacji deszczowej z podziemnym zbiornikiem o poj. 100m³

Efekty projektu:

- ▶ zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa poruszania się po przestrzeniach publicznych
- ▶ poprawa warunków środowiskowych i estetyki przestrzeni publicznych
- ▶ zmniejszenie zagrożeń związanych z nawałnymi deszczami,
- ▶ zmniejszenie ryzyka zalań dróg i budynków użyteczności publicznej
- ▶ zapobieganie suszy

Życząc na co dzień szklanki czystej wody

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Departament Wdrażania
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego
w Lublinie

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lubelskie
Smakuj życie!

Departament Wdrażania
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
w Lublinie

defrr@lubelskie.pl

drpo@lubelskie.pl

Harmonogram naborów:

<https://funduszeue.lubelskie.pl/efrr/nabory/>

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lubelskie
Smakuj życie!